

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ ТА ЛОГІСТИКА»

УДК 336.7

Борисенко О.Є.

канд.екон.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ГРАНТОВА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Останні декілька років в Україні спостерігається збільшення грантової підтримки бізнесу як з боку держави, так і з боку вітчизняних та закордонних приватних осіб, комерційних та некомерційні організації. Державні грантові програми грають важливу роль у підтримці стартапів, малих та середніх підприємств, надаючи їм доступ до фінансових ресурсів та підтримки для розвитку та реалізації інноваційних ідей. В той же час, фінансова підтримка міжнародних організацій допомагає підприємствам різних секторів економіки виживати в умовах війни, забезпечуючи їх необхідними фінансовими ресурсами для зростання та інноваційного розвитку. Збільшення міжнародної підтримки свідчить про важливість та актуальність грантового фінансування, довіру до потенціалу українського бізнесу та бажання сприяти його розвитку.

Грантова форма фінансування розвитку бізнесу сьогодні є найбільш привабливою в порівнянні з кредитуванням. Це пояснюється тим, що в умовах війни отримання кредиту є великою проблемою, особливо на прифронтових та деокупованих територіях, через підвищенні ризики та все ще надто високі відсоткові ставки. Так, більш ніж 50 тисяч підприємств отримали понад 154 млрд. грн. скориставшись запровадженою програми кредитування бізнесу «Доступні кредити 5-7-9%». До неї долучились 45 із 65 українських банків. Найбільше кредитів надавали для підтримки сільського господарства, торгівлі та промисловості. Однак для більшості підприємців така форма фінансування все ще недоступна. При цьому, попит на кредити у бізнесу залишається дуже великим. За даними опитування 48% підприємств малого та середнього бізнесу встановлено, що сьогодні неможливо розвиватися без додаткового фінансування та підтримки з боку держави.

За підсумками останніх двох років можна констатувати, що в Україні за рахунок грантів було профінансовано вже більше 7000 бізнес-проектів. Держана грантова програма “Власна справа” – є однією із найпопулярніших українських програм фінансування малого та середнього бізнесу. Для отримання фінансової підтримки в рамках цієї програми потрібно створити щонайменше як одне робоче місце, провадити господарську діяльність підприємства три роки та сплачувати відповідні податки в бюджет. Головне, отримані гроші в рамках грантової програми використовуються грантоотримувачем без процентів та повертати їх не потрібно, оскільки через сплату податків та зборів відбувається їх відшкодування. Розмір гранту може складати від 50

тисяч до 250 тисяч гривень. Отримувачами гранту можуть бути не тільки юридичні особи та ФОП, які зареєстровані та працюють, але і громадяни, які лише мають бажання займатися підприємницькою діяльністю.

На 2024 рік анонсовано багато грантових програм, які відкривають нові можливості для українських підприємців та громадських організацій. Але, дуже важливо уважно вивчати умови отримання гранту та розумітися на процедурі подачі документів. Як показує досвід, більшість помилок грантоотримувачі допускають саме при оформленні грантової заявки та бізнес-плану, а саме: допускаються неточності в паспортних даних; надається неповний набір документів; на грант для юридичної особи подається заявка від фізичної особи; є невикопані кредити та податкова заборгованість; невірно визначені долі співфінансування проєкту; невідповідність цільового спрямування фінансів грантовим вимогам. Це дозволяє виділити основні проблеми, які стримують бажання підприємців звертатися до грантодавачів за фінансовою підтримкою своїх ініціатив. Проблеми стосуються:

- складності процедури отримання гранту робить процес отримання гранту дуже важким для бізнесу, особливо для мікро та малих суб'єктів підприємництва, які можуть не мати достатнього досвіду та ресурсів для подолання цих перешкод;

- конкурентних умов отримання гранту, які в деяких випадках можуть бути дуже жорсткими, і бізнесам важко виділитися серед інших заявників, особливо якщо ресурси обмежені;

- вимог до фінансової стійкості та документації в деяких грантових програмах, які вимагають від заявників демонстрації фінансової стійкості та звітів, що може стати проблемою для стартапів або малих бізнесів;

- неоднорідності критеріїв оцінки, які можуть призвести до суб'єктивності при прийнятті рішень щодо виділення грантів та порушувати прозорість і справедливість процесу;

- доступності інформації про гранти та вимоги до них, що ускладнює участь у програмах фінансування;

- обмеженості сфери застосування деяких грантів за географічними або секторними параметрами, що обмежує доступність фінансування для певних видів бізнесу чи регіонів.

Врахування цих проблем і розробка стратегій для їх вирішення може сприяти поліпшенню доступності грантової підтримки для розвитку бізнесу та стимулювати економічний зріст в країні. Розширення державних грантових програм може стати ефективним інструментом у пошуку інноваційних проєктів та стимулюванні підприємницької активності. Ці програми можуть включати підтримку для розвитку нових технологій, підвищення конкурентоспроможності національних підприємств на зовнішніх ринках, а також стимулювання підприємництва в регіонах з низьким рівнем розвитку.